

je bilo z bahajočo se ošabnostjo napisano nad že popolnoma rujavo podobo vola, ki je zunaj visela. Krčmar, dobro podstavljen v podnožji in tiste debelosti, ki živo priča, da se v njegovi gostilnici nikomur, posebno pa njemu ne, slabo ne streže, se približa vozu, potrka mojemu konjiču na vrat kakor staremu znancu, potem se obrne proti meni, pomakne svojo kapico iz desnega na levo uho, pomoli svojo meseno roko meni in začne brez posebne prošnje iz mojih ust brskati po vozu ter se polasti moje torbice, mojega plašča in velike besage; med tem se je hlapec, meni prijateljsko z glavo prikimavši, lotil mojega konjiča in jel ga spravljati iz vezil, s katerimi se je držal mojega voza.

„Me prav veseli,“ pravi krčmar in se obrne, da bi šel pred mano v hišo, „da tudi sin ne pozabi, da se oče vedno tu ustavlja. In povejte, so se li oče le enkrat še pritožili čez mojo gostilnico in konjski hlev, ali čez prenapet račun, he?“

„Jaz jih nisem slišal, res ne,“ odgovorim jaz, „toraj se nadjam, da boste svojo blagovoljnost od očeta prenesli na sina, oče krčmar?“

„O se ve da, se ve,“ odgovori oče krčmar in gré pred mano. „Kaj na priliko bova zajutrkovala? Pivo ali vino? In kaj prigriznila? Kake vampke? majhen zrezek? bržlice? ali morda malo mesa? morda klobasice?“

„Le stojte no,“ ga vstavim, „vrag si bo vaš jedilni list v glavi obdržal! Za zdaj prinesite piva!“

„Piva? Hm! Piva jaz ravno ne obračunam. Tudi imam za svoje boljše znance poseben sodič, tam v kotu, pipo zaklenjeno. Po tega bom šel — za vas. Poliček, kaj ne?“

„Naj bo no, če je res tako dober“, odgovorim, „dasiravno mi je dopoldne pivo ljubši. Toda zdaj naj bo, dobra kapljica se pije vsaki čas.“

Krčmar odloži mojo robo v stransko sobo, potem vzame iz omare polič in zgine za kake 3 minute; jaz se med tem vsedem za mizo v kotu, ki je bila okrogla in edina s prtom pogrnjena; vse druge so bile podolgaste in štirivoglate, a ne pogrnjene. Okrogla podoba krčmarja se vnovič prikaže skozi vrata, v roki steklenico rumene barve, vzame dva kozarca, postavi enega pred-me, drugega pred-se, natoči najprvo meni, potem sebi, vzdigne kupico in pravi:

„Na zdravje edinega sina in dediča mojega prijatelja! Bog vaju živi oba!“

Jaz trčim z njim, potem se vsede in praša, kake potrebe bi imel še sicer moj želodec; nasvetuje mi pa zrezek s takim prepričanjem, da pritrdim njegovemu nasvetu in naročim en zrezek, a on gré k oknu, ki drži v kuhinjo, in ukaže napraviti dva zrezka. Potem se zgubi skozi vrata, izgovarjajoč se, da gré v hlev gledat, kako je moj konj preskrbljen, in jaz ostanem sam pri poliču.

Lična kletarica prinese čez nekoliko časa dva zrezka poštene predmeščanske obširnosti in izdatnosti ter ju postavi na mizo.

„Čemu dva?“ pravim jaz in primem lično kletarico za ročico, „saj mi bo še eden preveč.“

„Drug je za gospodarja“, zavrne deklica in skuša svojo ročico izpuliti iz moje roke.

„A, tako,“ pravim jaz in spustim oklenjeno roko, „tedaj gospodar mi skaže to čast, da hoče pri meni zajutrkovati.“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Od Savine 10. sušca. (Svečanost slovanskih apostolov Cirila in Metoda in pa Celjski opat Wretschko.) V pri-

jaznej cerkvi sv. Jožefa pri oo. Lazaristih nad Celjem se je včeraj po zdaj že stari navadi obhajal god sv. Cirila in Metoda pri altarji tema svetnikoma posvečenem. Vsako leto se je za čas rajnega gospoda opata Vodušeka ta praznik slovesno obhajal, in dokler so telesne moči to dopuščale, smo vselej gosp. Vodušeka slišali ta dan Božjo besedo oznanovati ali slovesno sv. mašo služiti. Celje ima zdaj novega opata pri trdni moči na telesu, al kjer je treba kaj o slovenski domovini ali o starodavni veri Slovencev omeniti, tam tega gospoda nikjer ne najdemo. Pri včerajšnjem opravilu bili so nazoči Celjski kaplani, a ne njih gospod. In zakaj ne? Tega ne vemo, morebiti ni treba te bratovščine sv. Cirila in Metoda zdajšnji čas povzdigovati, ker je neki po lanskim poročilih čez 17.000 udov samo pri sv. Jožefu vpisanih, ali pa se gosp. Wretschko takih godov zato ogiblje, ker po zanesljivih poročilih rad trdi, da njemu je vsak jezik enako ljub, francoski ravno tako, kakor slovenski. — V „Novicah“ je nekdo lansko leto iz Savinske doline pisal, da „je nas britko zbolelo to, da v Celje na mesto pokojnega opata Vodušeka, ko smo se nadejali dobiti moža Slovincem milega, dobimo bivšega vojaškega kaplana g. Wretschko-ta. Imé Wretschko je že program sam po sebi!“ — To prebravši sem rekel sam pri sebi: ta sodba je gotovo preostra, ako Wretschki v svetnih službah napačno ravnajo, da se za svoj narod ne zmenijo, je to lahko razumljivo, al opat Wretschko svoje domovine vendar ne bo pozabil, vsaj so med duhovni odločni nemčurji silno redke prikazni. — Al, žalibože, da še predno je leto doteklo, se je pokazalo, da „Novična“ na videz preostra sodba bila je izgovorjena od moža, ki je Wretschko-ta že prav dobro poznal. Njegova volitev v državni zbor, ko je 23. oktobra odločno glasoval za brezvernega nemca dr. Forregger-ja, njegova volitev v soseskin zastop, njegovo nemško pridigovanje pri pokopu narodnjaka na Laškem, njegovo izogibanje slovesnosti sv. Cirila in Metoda nas je potrdilo v britkem prepričanju, da imamo zdaj na važnem mestu Celjske opatiije moža, ki se ziblje le v nemških vzorih in ne bo nikdar več svojih napačnih načel odložil. Da bi vedel in videl vse to rajni naš Slomšek, vzdihnil bi globoko rekoč: kaj doživeli so mili moji Slovenci zadnja leta na Štajarskem!

Rojan 9. marca. — Star pregovor pravi, da resnica oči kolje, in to je istina, kajti ljudje, kateri ne morejo strpeti, da se jim istina v obraz pové, so ribči v kalni vodi. Dopis v 7. listu „Novic“ je neke modrijane tako razkačil, da so celih 14 dni sledili po predrznem pisatelju, nedolžne ljudi sumili in nadlegovali razne strokovnjake, naj bi spisali nasprotni dopis. Naposled se jih je usmilila vendar šestorica Ciceronov in skovala pisarijo v 52. št. „Naroda“. Dopisnik trdi, da sem po krivici črtil nekatere; to pa je grda laž prav tako, kakor ta, da sem žalil igralke in igralce, pa tudi društvo. Da čitalnica napreduje bolj ko pred tremi leti, tega dopisunu ne odrekam, al vprašam le: kako? Morda vidijo nekateri kosmetikarji v tem napredek, da se v slovenskem društvu na mernike laščine omlati? Se le s tem dela za narodni razvoj, ako se le pleše in pleše? Se morda le pridno časniki berejo in knjige? hodijo le štirje iz pravega namena v čitalnico? Ne, in ne! Samo to hočem danes odgovoriti, akoravno vem, da bo pa le ropot v Izraelu. Al kdor biva v stekleni hiši, naj ne meče kamenja ven, da ne dá streti in razbiti svoje hiše. Društvo bode napredovalo kljubu „Noviškemu“ dopisniku. Dobro! Ravno to želimo tudi okoličani; a s takim napredovanjem, kakor je zdaj, Bogu bodi potoženo! se ne bodo v sto letih kmetje Rojanski za las naprej pomaknili. Kura, ki dosta kokodače, ne leže jajic. —

Včerajšnja igra „Požigalčeva hči“ ni privabila zaželjene občinstva; morda je tega „Sočino“ zmedeno vabilo bilo krivo, ki je bilo tako nastavljeno, kakor da bi res kaka požigalka prišla v Rojan in komu kaj zapalila. Prismojeni bili so menda le možgani onega, ki ume tako „fajn“ po časnikih vabiti. Igra sicer je jako lepa, al na majhen oder čitalnic velika igra nikakor ne gré. Vendar hvala, komur hvala gré, in to v prvi vrsti vrli gospodičini L. Hučekovi. Gosp. Hansa, še le prvičkrat na odru, je igral starca na zaslužen občno pohvalo; kar se tiče gg. Laharnarja, Kenda in Katalana, gré jim to pripoznanje, da so edini slovensko čisto in lepo izgovarjali; neki drug gospod, ki je včeraj še „krčma“ za „kričma“ izgovarjal, vendar obeta postati izvrstna moč slovenske Talije. — Prihodnja igra, 29. dne t. m. obeta posebno mikavna biti. Rodoljubi, ker gré za „narodni dom“, udeležite se te zabave v obilnem številu.

Zloguk.

Iz okolice Ljubljanske 6. sušca. — Čedalje bolj očitno se širi kuga novošegnega brezverskega liberalizma, ki glavno svoje gnjezdo ima v Nemčiji in kateremu oče je oni Bismark, katerega malajo le s tremi lasmi na plešasti glavi, menda zato, ker skrb, kako bi zatrl katoliško vero, mu je populila vse druge iz glave. Žalibog, da kugo tega liberalizma imamo že tudi v naši državi in že celó na slovenski zemlji! In kaj si je nesrečni liberalizem za tarčo vzel, v katero neprenehoma strelja? Cerkev našo, duhovne njene in rodoljube naše, ki stojijo kot steber za brambo njeno. Kaj neki je zakrivila cerkev, da se njeni nauki tako silovito preganjajo? Ali ni ona razsvetila svet še le s tisto lučjo, brez katere ni ne svetnega ne dušnega blagra? In kaj so zakrivili duhovni, ki so od nekdanj gojili vednosti in znanstva in brez katerih bi bil slovenski narod zapuščen ostal, njegov jezik pa bi bil pozobal že davno Nemec? In kaj so zakrivili naši stari voditelji, brez katerih bi še o mladih ne bilo ne duha ne sluha! Pred dvema letoma so ti mladiči iz lupine zlezli po nemških kokljah in zasmehovaje zdaj svetinje naše cerkve se drznejo legati, da „vera ni v nevarnosti!“ Ali ne tirate ljudstvo nazaj v sužnost nekdanjega poganstva? Kdor je tako nesrečen bil, da je le en list „Čednika“ ali „Tednika“ kakor mu pravijo, v roke dobil, brž so se mu oči odprle o nakanah vaših. Zato se mi pošteni kmetje ne damo zapeljati po takih umazanih pisarijah, ker dobro vemo, da ne nejevera, ampak živa vera je zmožna srečne storiti družine, dežele in države, nejevera pa da je zapreka vsake prave sreče in blaženosti, in gotov grob državam.

M. J. r., kmet.

Iz Ljubljane. — V zbornici poslancev je večkrat že omenjeni boj o prvi vladni verski predlogi v obče končan. O njem govorimo na drugem mestu drugi pot obširnejše. Danes le rečemo to, da zagovorniki brezverstva so pogrevali navadne fraze, ki smo jih stokrat že slišali, nasprotniki pa so navajali resnice, zoper katere niso brezverci imeli družega nego hrup in oho-kriče. Izmed Kranjskih poslancev so se podali trije na bojišče. Prvemu med vsemi poslanci je dal predsednik besedo grofu Hohenwartu; skozi in skozi jedren in tehten, a miren in mojstersko je bil govor njegov zoper vladino predlogo; to priznavajo sami brezverci. Za njim je govoril dr. Schaffer, ki je nekdanj v Ljubljanski kazini vodja plesov bil; da so si okornega onvinca izbrali, to priznavajo brezverci zdaj sami. Res, kakor pritlikovec v govoru je on stal velikanu Hohenwartu nasproti! Kmalu je prihitel tudi dr. Razlag na bojišče v vrsti brambovcev vladne predloge. Namesti sebe je dal večidel le „teologe brez madeža“ in „cerkvene učeničke“ govoriti, poleg tega pa je tudi še drugače politiziral tako na ljubo nemškim centrali-

stom in ustavovercem, da sta ga glavna dva judovska lista polna ljubezni kot svojega pobratima na prsi pritnila. Naj naši bralci sami beró, kar je pisala stara „Presse“ po njegovem govoru tako-le: „Politične pomembe bil je brez dvombe govor mladoslovenca Razlaga, ki izrazovaje svojo udanost tej postavi izpovedal je tudi politično svojo vero, ki je iz njegovih ust se glasila skoro tako, kakor da so mladoslovenci odpovedali se federalizmu in v naročje se podali centralizmu in današnji ustavi. Dr. Razlag namreč je rekel, da avtonomnih naprav v malih deželah koristno vpeljati in izpeljevati ni mogoče. Njegov govor bil je huda zatožba staroslovencev, ki bi slovenski narod radi zaprli v pobožni Paraguay; enako očitanje tudi se je med besedami njegovega govora čulo staročehom in neki tihi apél se je glasil na svobodnejo stranko mladočehov. Z današnjim govorom svojega voditelja so mladoslovenci svoje mesto v zbornici vredno zaznamovali (markirali).“ — Zeló enako hvalo tudi nova „Presse“ poje dr. Razlagu ter še več pové, rekoč, da se zagotovilu njegovemu (seiner Versicherung) verjeti sme, da v 5. letih bodo vsi Slovenci stali pod banderom mladoslovenskega „napredka“, zapustivši tabor „ultramontanizma“. Nova „Presse“ pa še dalje radostno konstatira tudi to, da so „mladoslovenci spametovali se in ozdraveli od domišlije samoupravja dežel in norosti kraljestva „Slovenije“. — No, zdaj so sami velikonemci v državnem zboru dali dr. Razlagu in trójici njegovi diplomu centralistov in ustavovercev, in po takem potrdili, kar nam že davno ni bila nobena skrivnost. Tedaj le 5 let še, in Slovenija naša bode domêna Razlagovega duha in trójice njegove: dr. Vošnjaka, Pfeiferja in Nabergoja! Ali se pač dr. Razlag pri „seiner Versicherung“ ni spominjal nezaupnice svojih volivcev na Gorenskem? Ali je dr. Vošnjak pozabil, da le po milosti Štajarskih nemčurjev sedí na Dunaji? Ali Pfeifer ne vé, da edino novci njegovega duhovnega strica so mu pripravili pot v zbornico? Ali Nabergoj je pozabil, da je zaupanje v njega že hudo hiralo? In oni se delajo na Dunaji za preroke Slovincem?!

— (Iz seje deželnega odbora 6. marca.) Naprosila se je c. k. finančna direkcija, naj velevala c. k. davkarijam, da napravijo in predložé izkaze vseh priklad k direktnim davkom, ki jih pobirajo za občinske, krajne, cestne in šolske potrebe, ter da se tudi vsem županstvom naročí, da napravijo in predložé izkaze o stroških za občinske, cestne in šolske potrebe, in po katerem načinu županstva te stroške pobirajo. Deželni odbor potrebuje te izkaze, da ima zanesljivo podlago o tem, koliko priklad imajo občine že zdaj za domače potrebe, da se za deželni zaklad in za zaklad zemljiške odveze priklade na direktne davke ne povikšajo, ako imajo občine že za domače potrebe mnogo priklad plačevati itd. — Vsled naznanila c. k. deželne vlade, da je ministerstvo notranjih zadev imenovalo za triletno dobo 1874 do 1876 v Kranjski deželni zdravstveni svet dr. Fr. Schifferja, dr. Keesbacherja, dr. Fuxa in dr. A. Eisl-a je deželni odbor vsled svoje pravice imenoval v deželni zdravstveni svet za omenjeno dobo dr. Alojza Valento in dr. Kar. Bleiweisa; c. kr. okrajnemu zdravniku v Postojni, dr. Martinu Razpetu, ki se je novi volitvi naprej odpovedal, pa se je izrekla zahvala za marljivo delovanje v deželnem zdravstvenem svetu v preteklem triletju, in tudi zato, ker ni zahteval iz deželnega zaklada povračila popotnine iz Postojne v Ljubljano k sejam zdravstvenega sveta. — Na c. kr. ministerstvo se deželni odbor obrne s prošnjo, naj bi se županstvom v sili naravnost dajala podpora žandarmerije. — Dopis deželnega predsedstva, da sklep de-

želnega zbora zarad priklade na direktne davke za deželni zaklad in za zaklad Kranjske zemljiške odveze in sicer za vsacega po 20 odstotkov za leto 1874 in za stran priklade po 10 odstotkov za deželni in za zemljiško-odvezni zaklad na vžitnino od vina, mesa, vinskega in sadnega mošta za leto 1874, cesarjevo potrjenje je zadobil, se je vzel na znanje.

— (Občni zbor „glasbene matice“) 4 dan t. m. se je pričel z govorom, v katerem je njeni prvosednik g. Franjo Ravnikar srčno pozdravil došle družbenike. — Tajnik g. V. Valenta je potem poročal o delovanju društva, iz katerega se je razvidelo, da je odbor vsestransko skrbel za razvoj tega mladega društva, ki je že izdalo nekoliko muzikalij, razpisalo darila, skrbelo za pesmi za cerkev, šolo in dom; bila je „glasbena matica“ zastopana tudi v Dunajski razstavi, v katero je poslala vse do sedaj na svitlo dane slovenske kompozicije. Sprejelo je društvo tudi od več strani za svoj arhiv mnogo daril, pa tudi denarnih doneskov. Društvo šteje sedaj vže 22 ustanovnikov in 229 letnikov. — Društveni blagajnik gosp. Franjo Drenik je poročal o računu društvenem, iz katerega je razvidno za preteklo leto 978 gold. 61 krajc. dohodka, stroškov pa 461 gold. 19 krajc., po tem takem je ostalo premoženja 517 gold. 42 kr. Za pregledovalca računov imenoval je gosp. prvosednik gosp. dr. Kar. Bleiweisa in Hugo Turka. Potem je bila volitev odbora; izvoljeni so bili za Ljubljano gospodje: Franjo Ravnikar za prvosednika, Franjo Drenik za blagajnika, dr. Franjo Ambrožič, Viktor Bučar, Andrej Praprotnik, Juri Šantelj Anton Jentel, Anton Nedved, Feliks Stegnar, Dragotin Žagar, Josip Nolli in Vojteh Valenta za odbornike, — za zunanje odbornike pa gospodje: Leopold Cvek na Primorskem, Anton Hribar v Gorici, Franjo Gerbic v Zagrebu, Josip Miklošič v Mariboru, Anton Stökl v Velikovcu, Stojec v Kranjski gori in Matija Šusteršič v Krškem. — Po končanem občnem zboru je bila jako obilno obiskana večerna zabava v čitalnični gostilnici, pri kateri so se gostje prav živahno razveseljevali s godbo in petjem. — Ker je bil isti popoldne tudi občni zbor „Matice slovenske“ in potem po pozivu gosp. dr. Jan. Bleiweisa privatni pogovor o izvrševanju nove postave za zemljiški davek, drugi dan pa občni zbor duhovskega podpornega društva, je vse to iz cele dežele privabilo toliko domoljubov svetnih in duhovskih, da že dolgo ni bila čitalnična gostilnica tako polna gostov domačih in unanjih, kakor ta večer, katerim je lepa „beseda“ glasbene Matice jako prijeten večer napravila.

— (Poročilo o občnem zboru Matice slovenske) 4. dne t. m. prinesó prihodnje „Novice“. Danes povemo le to, da je bilo pričujočih okoli 80 udov, — da so se vse točke dnevnega reda mirno obravnavale, ker od „Naroda“ napovedanih „govornikov“ ni bilo v zbor kakor lani, in da tudi vsi oni so za odbornike izvoljeni bili, ki jih je nasvetoval naš volilni odsek.

— (Društvo katoliško-politično v Ljubljani) je, kakor včerajšnji „Slovenec“ naznanja, c. k. deželna vlada nenadoma 7. dne t. m. razpustila, češ, da je s peticijo svojo o verskih postavah prestopilo pravila. Ker nam ni natanko znano, v čem neki se je društvo pregrešilo, zato tudi danes soditi ne moremo ukaza vladnega. Če je bil le kak „formalen pregrešek“ — in kaj hujega se od odbora društvenega še misliti ne more — potem pa ne razumemo, kako da se seči more kar na najostrejšo stopnjo kazni! Mar sedanjega načelnika deželne vlade vodi prislovica: „per aspera ad astra?“ Društvo se bode, kakor „Slovenec“ piše, zoper to zapoved deželne vlade pritožilo pri ministerstvu.

— Po dolgi bolezni je 7. dne t. m. umrl gosp. Ivan Kam, znani gostilničar čitalnični in iskreni rodoljub. Pogreb njegov je bil sijajin po udeležtvu vseh narodnih društev. Bodi mu zemljica lahka!

— (Za kozami) je pretekli teden v Ljubljani umrlo 9 ljudi, prejšnji teden 10, ta teden do danes še nobeden.

— (Prvi zdatnejši sneg) je pobelil danes Ljubljano.

— (Prihodnja „beseda“ čitalnična) je v nedeljo po programu, ki so ga z vabilom že dobili družbeniki.

— (Gospodarji, ki želijo velikega trnovca (Christusdorn), ga na prodaj dobijo več tisoč eno-, dve- in triletnih sadik pri gosp. Homaču, predstojniku kmetijske podružnice v Gradacu poleg Metlike (pošta Gradac). Veliki trnovec je posebno dobro grmovje za živo mejo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Občna razprava o prvi vladni verski predlogi (postavi za vnanje cerkvene razmere) je končana; sprejeta je bila z 224 glasovi zoper 71. Toliko je bilo govornikov vpisanih zoper in za postavu, da le malo jih je na vrsto prišlo, ker je debata bila pred ustavljena. Izvrstno so govorili Hohenwart, Greuter, knez Czartoryski, Lienbacher, Starkenfels in še drugi zoper postavu; al če bi bil sam Bog prišel z nebes in bi bil govoril, zastonj bi bile tudi njegove besede! Vladna stranka se je zagrizila v predlogo, in sprejeta bo konečno z veliko večino. Vendar je očitno to vsacemu, kakor „Sonn- und Montags-Ztg.“ pravi, „da je vlada veliko terena zgubila.“

— Slavni dr. Schäffle, nekdanji minister, je bil te dni na Dunaji. Klub desnega središča pod predsedstvom grofa Hohenwarta mu je na čast napravil veliko gostijo.

— Ogersko. — Baron Sennyey, edini mož, ki utegne zavoženo Ogersko politiko na bolje pot spraviti, postane menda novega ministerstva predsednik.

— 8 dne t. m. je v Peštu bila huda razbuka. Policija je zavoljo neplačanega davka zaprla mesarja Mihala, ki je v zaporu umrl, in ker je glas počil, da je po policiji ranjen umrl, se je zbralo sila ljudstva, ki je na 3 krajih zažgalo mestno hišo; vojaki so streljali med ljudi, da so 4 mrtvi obležali in več ranjenih bilo. To je menda začetek še hujih homatij na Ogerskem.

Žitna cena

v Ljubljani 7. marca 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 10. — banaške 8 fl. 6. — turšice 5 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 80. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 5 fl. — ovsa 2 fl. — Krompir 3 fl. 30.

Kursi na Dunaji 9. marca.

5% metaliki 69 fl. 55 kr. Ažijo srebra 105 fl. — kr.
Narodno posojilo 73 fl. 40 kr. Napoleondori 8 fl. 90 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 7. marca 1874: 82. 26. 56. 52. 63.
na Dunaji } 27. 36. 56. 81. 30.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 21. marca.